Бр. 20. У Новом Саду, у уторак 28. јануара (10. фебруара) 1914. Година XLIX.

„Застава излази сваки дан двапута осим недеље и празника.

Цена је за Угарску, кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље, за један месец 2 круне и 70 потура, а за три месеца 8 круна.

Појединн вечерњи бројеви стају 4 пот.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се 12 потура од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући Јована Чавића, у главној улици број 6. (први кат).

Појединн вечерњи бројеви стају 4 пот.

Лист српске народне радикалне странке (Вечерњи лист.) Издаје „Рада“ дион. друштво у Руми.

Шта је ново у политици?

Из Будимпеште јављају, да ће се 4. (17.) фебруара ове год. састати одбор румунске народне странке, да већа о предлозима Тисине владе за пакт. Из румунских политичких кругова чује се, да ће одбор румунске народне странке одбити Тисине предлоге, јер нису подесни за склапање пакта. Један румунски првак у Араду рекао је, да се Румуни не журе са склапањем пакта. Кад су могли 40 година издржати у борби за своја права, моћи ће и још неко време издржати, али на мрвице не пристају, а знајући, какав је Тиса, не хитају да улете у његову мрежу.

Румунски министар спољних послова рекао је, да је измирење Мађара и Румуна унутрашње питање краљевине Угарске, али као Румун је изјавио, да му је врло мило, што се у *Бечу* и Будимпешти толико старају о поправци стања његових сународника у Угарској...

Тиса је тврдио, да се Беч у ово питање не меша, а румунски министар спољних послова је нарочито истакао, да се и *Беч* о томе брине...

Види се, колико се Румуни држе на цени, а хрватско-српска коалиција пожурила је, да што пре склопи са Тисом пакт одрекавши се и материнске ријечи на железницама!

*

Пештански „Вилаг“ осуђује државног одветника, што му је у парници против Русина *главни сведок један обичан полицајни шпијон и агент изазивач*, по имену Дулашковић, чији су искази требали да буду картечи оптужбе. Али је државни одветник заборавио, да је *плаћени* агент изазивач Дулишковић имао задаћу, да људе наговарањем и залуђивањем наведе на дела, помоћу којих би се русински верски покрет политички обрукао. По мишљењу судија и правника била је дужност државног одветника, *не да закуне него да ухапси Дулишковића, који је људе наговарао на злочин...* Дулишковић је у Марамарошсигету одиграо исту улогу, као Ђорђе Настић у Загребу, па је према томе утврђено, да је погранична полиција приређивач ове парнице.

Још је на овој расправи утврђено, да су жандари тукли Русине само, што нису хтели да [illegible] унијатску цркву. Државни одветник био је због тога [illegible]ен, да нареди истрагу. [illegible] одржи унијатска вера [illegible]требљавала се дакле инквизиција као и у средњем веку. То је доказ, да у овој ствари воде главну реч бечке језуите...

*

„Србобран“ се непрестано хвали са успехом хрватско-српске коалиције, мада је Тиса отворено изјавио, да на железницама остаје све по старом. И он је заузео становиште Векерлове владе, да су железнице приватно подузеће мађарске државе и да због тога на њима остаје мађарски званичан језик и даље. Тиса је рекао, да се то не може променити. Све то не смета коалицији, да и даље помаже Тисину владу. Не смета јој ни насиље, којим се служи Тисина влада према демократским странкама. „Србобран“ правда то тиме, да се коалиција не може мешати у унутрашње послове краљевине Угарске. Кад би се прихватило ово мишљење загребачког „Србобрана“, онда би се могло запитати: с којим правом се тражило од целог света да се меша у послове краљевине Хрватске, када су по њој вршени вулуми? Онда су мађарски листови владине странке писали, да су ти вулуми унутрашња ствар краљевине Хрватске, али хрватско-српска коалиција се борила против тога мишљења! Брзо су господа око „Србобрана“ заборавила шта је било, па их се сада не тиче ни прогањање Срба и српских листова с ове стране Дунава и Драве, јер је то бајаги унутрашња ствар Угарске. Ову жалосну изјаву узимамо на знање, али верујемо, да ће доћи време, када ће господа око „Србобрана“ сву да тражити помоћ онда, када буде унутрашња ствар краљевине Хрватске прогањање Срба. Нека не заборави, да је свака сила за времена, а невоља редом иде.

Ми нисмо никада одобравали никакво насиље. Свагда смо најжешће осуђивали свако насиље и сваку владу, која га врши. Ми ћемо издржати у борби, али смо забележили жалосно држање господе око „Србобрана“. Нека се зна, какви су.

*

Да прикрију своју бруку — господа око „Србобрана“ непрестано спомињу неко наше пријатељство, чак и савез, са мађарском независњачком странком. Ми смо увек имали одрешене руке и никада нисмо изјавили поверење Векерловој влади. И сада отворено осуђујемо и нападамо све оно, што је уперено против немађарских народа, али не можемо замерити опозицији и онда када тражи опште, једнако и тајно бирачко право са гласањем по општинама. Али господа око „Србобрана“ клањају се Тиси и онда, када он отворено изјављује, да на железницама остаје старо стање, против којег се борила коалиција. Одрекли су се борбе за материнску ријеч, па су према извештају „Будапешти Хирлапа“ молили Тисиног пријатеља, саборског председника Бетија, да их помогне у њиховом настојању, да дођу на владу. Они се намећу за савезника грофу Тиси, који одржава комесаријат у автономији, а преко својих државних одветника подиже парнице против српских листова у Угарској. Помажу грофа Тису и Шкерлеца, *који у Земуну одржавају ванредно стање*, те хапсе и премећу људе ни криве ни дужне...

Зато — боље ће бити да ћуте и да се не правдају, него нека признаду створено, да су Тисини подрепаши и да му одобравају сва безакоња...

Догађаји на Балкану.

Нов балкански савез.

„Берлинер Тагеблату“ јављају из Петрограда, да је у Петрограду за време тамошњег бављења грчког министра председника Венизелоса и српског Пашића коначно одлучено питање новог балканског савеза између Србије, Грчке и Црне Горе. Питање је још само, да ли ће и Румунија отворено ступити у нови савез, која у начелу није противна томе. Да би се коначно одлучило и у томе, отишли су у Букурешт Пашић и Венизелос, те ће са Братианом још једном претрести ту ствар. — Из Букурешта јављају, да је Венизелос изјавио, да је свој одлазак из Букурешта одгодио до данас, јер жели, да са Пашићем заједно иде у Београд. Сматра за своју дужност према чврстом савезнику Србији и њеном краљу, да му се прикаже. И грчки престолонаследник се враћа у Атину преко Београда, па ће допутовати свакако са Венизелосом и Пашићем. — Петроградска „Ријеч“ пише, да ће се питање новог балканског савеза коначно решити у Букурешту. Савез ће бити склопљен без Бугарске. Сврха новом савезу је и економско приближење, као и олакшавање извоза српске и румунске робе преко грчких пристаништа. — Бечка „Нова Слободна Преса“ истиче, како су састанци у Букурешту од необичног значаја. Упада у очи састанак Венизелосов са Пашићем у Петрограду, непосредно после тога опет њихов састанак у Букурешту, па затим заједнички им долазак у Београд, а по свој прилици да ће Пашић са Венизелосом и грчким престолонаследником ићи у Атину. Србија и Грчка — каже „Преса“ — још никада нису биле у тако тесном савезу. Сада им приступа и Румунија. По свој прилици да Грчка ради на том савезу, те да тако одузме Турској и Бугарској сваку вољу на нове заплете. „Преса“ опомиње дипломате, да буду на опрезу, јер их балканске државе могу поново да изненаде.

Сазонов о положају на Балкану.

У предрачунском одбору руске думе говорио је министар Сазонов о спољној политици и рекао је: Сва острва, осим Тенедоса и оних што леже уз малоазијску обалу, морају припасти Грчкој. Мада Грчка тежи за зближењем са Бугарском, данас се то још не може спровести, јер се није могао да заборави прошлогодишњи бугарски мучки нападај. Србију и Грчку везује чврст савез. Оне су споразумне у свему.

Долазак принца Вида у Албанију.

Принц Вид је званично саопћио великим силама, да се прима албанског престола, а о томе је званично известио и међународну контролну комисију у Драчу. Принц Вид је већ отпутовао у Рим, одакле у петак стиже у Беч. Из Беча се враћа у Берлин и онда ће у Албанију у Драч. Принц Вид добива засада само 10 милиона франака предујма на албански зајам, а тај новац ће му дати аустријске, угарске и талијанске банке.

Економско зближење балканских држава са Русијом.

У Петрограду је у недељу свечано отворена балканска секција руске коморе. Председник тој секцији Бранчанинов нагласио је, да секција има чисто трговачке смерове. Српски посланик Спалајковић истицао је у своме говору значај Дунава, као непосредна пута из Русије у Србију и рекао је, како Србија нестрпељиво очекује помоћ Русије при искоришћавању својих богатих помоћних извора. Говорио је и бугарски посланик Димитријев. За почасне чланове балканској секцији изабрати су петроградски посланици Турске, Србије, Бугарске, Грчке и Румуније.

Велика народна забава у Новоме Саду.

На Три Јерарха приређује одбор за народно просвећивање велику народну забаву у великој дворани Кевачева хотела. Програм ће бити овај: 1. Смеса српских народних песама, свира војничка музика. 2. Поздравни говор председника одбора за народно просвећивање, Јована П. Јовановића. 3. „Народни збор“ од Ј. Маринковића, пева мушки збор академског певачког друштва „Обилић“ из Београда. 4. „Оче наш“ од Ј. Маринковића, пева мешовити збор српског занатлијског певачког друштва „Невен“. 5. Песме из „Коштане“, пева госпођа Драга Спасићка, чланица вр. срп. нар. поз. у Београду, на гласовиру прати је гђца Огњанка Ђосићева. 6. „Сепа Шлиговиц као антиалкохоличар“, приказује Милан Ланер, први београдски комичар. 7. Смеса српских народних песама, изводи тамбурашки збор „Кола Занатлијске Омладине.“ 8. „Десета руновет — песме са Охрида“, од О. Мокрањца, пева мешовити збор српског ратарског црквеног певачког друштва новосадског. 9. „Приљ Јоца брез неса“, приказује Милан Ланер, први београдски комичар. 10. „Јуначки поклич“ од Ј. Маринковића, пева мушки збор академског певачког друштва „Обилић“ из Београда. 11. **Буњевачко народно коло, приказују буњевачки младићи и девојке из Суботице.** (О њима ће доћи и многи приказ наше браће Буњеваца, да посете народну забаву у Новоме Саду). Улазнице се добивају у књижарници Св. Ф. Огњановића.

Положио адвокатски испит.

Дана 17. (30.) и 18. (31.) јануара положио је у Загребу адвокатски испит *др. Рада Миладиновић*, син

угледног правка српске народне радикалне странке дра Миливоја Миладиновића, адвоката у Ст. Пазови. Др. Рада је оба испита (и писмени и усмени) *положио са одликом* (једногласно врло добро). Срдачно честитамо како младом адвокату, тако и цењеним родитељима му, а и српском народу, који у младом адвокату добива даровита, ретко спремна и одушевљена поборника народних права.

Српска забава у Варјашу.

Српска читаоница у Варјашу приређује уз суделовање тамошње српске омладине и тамбурашког друштва из Велике Кикинде на Сретеније забаву у просторијама хотела Шнура. Програм се састоји из седам одабраних тачака.

Подрепашка забава у Новоме Саду.

И ове године приређују новосадски подрепаши своју пркос-забаву на Три Јерарха мислећи, да ће тиме нашкодити великој народној забави, коју приређује одбор за народно просвећивање. Агенти Тисине владе хоће на тај начин да одврате народ од праве народне забаве. Али всује им труд, јер су наше народне забаве увек сјајно посећене, па ће и ове године бити сјајно посећена. Велика дворница Ковачева хотела биће препуна народа. Штета је само, што није још већа, да прими сву ону публику, која се јагми за улазнице. Да би сакрили свој измећарски траг, подрепаши су позвали из Београда Жарка Лазаревића, песника, Петра Крстића, гђу Тоду Арсеновићку и неколицину непознатих певача. Они треба подрепашкој забави да дају родољубиву боју, нарочито сада, када су се одласком на поклоњење грофу Тиси пред целим народом разголитили као прави измећари. Али ни то им неће помоћи, јер их је свет упознао и презрео сасвим. Јуче се по Новом Саду пронео у подрепашким круговима глас, да су им Београђани отказали своје суделовање. Нама није криво, што су се подрепашима одазвали дотични Београђани, јер ће имати прилике да се увере: у какво су друштво запали... Од тога суделовања страдаће само њихов добар глас.

Кратке вести.

— Из Загреба јављају, да је Вуде Вудисављевић, народни посланик, опасно оболео од бубрега.

— Шурмин је задржао посланички мандат у Бошњацима, Першић мандат у Вел. Горици а Хрвој у Клањцу. Према томе биће нови избори: у првом загребачком, башком и гарчинском срезу.

— Курски архиепископ Стеван поднео је синоду извештај, из којег се види, да се бјелгородски епископ Јоаникије обесио у тренутку, кад му је ум био помрачен.

Брзојави „Застави“.

Стигли 28. јануара.

Изборна борба у Бугарској.

Софија. (А. Л.) У недељу био је овде збор бугарских прогресиста, чија је вођа др. Стојан Данев. На збору је било много и других. Када је Даневу дата реч, свет је почео викати: „Доле издајник!“ Данев је не осврћући се на вику и протесте продужио да говори. Између Даневљевих присталица и осталих почеле препирке, које су убрзо претворене у ватрену свађу, која је добивала све оштрији облик, те се умешала и полиција, која је једва утишала свет. Данев је за време свађе ћутао, а када је полиција умирила препираче и створила ред, продужио је свој говор и говорио је још читав сат. До препирке је долазило још неколико пута, а нарочито је била оштра пред свршетак Даневљева говора.

Нови бугарски посланик у Београду.

Београд. (Р.) Новопостављени бугарски посланик у Београду Чапрашиков за који дан ће предати своја акредитивна писма краљу Петру у свечаној аудијенцији. Одмах по предаји отпочеће посланичке функције. Има наде, да ће Чапрашиков порадити, да се између Србије и Бугарске поправе односи и настану такови, какви треба да су између две суседне и сродне државе.

Београд. (Р.) Бугарски нови посланик Чапрашиков био је јуче у 11 сати пре подне код заступника Пашићева, министра финансија дра Лазе Пачуа и приказао му се. Остао је код њега пола сата. Разговор је вођен о примању Чапрашикова код краља.

Српско-грчки економски преговори.

Београд. (Р.) Између Србије и Грчке ускоро ће отпочети економски преговори. Грчка влада је известила српску владу, да је за вођење тих преговора од своје стране одредила три делегата: Аргиропулоса, Дијамантидиса и Кофинаса. Српска влада ће у току ове недеље одредити своје делегате. Преговори ће отпочети по свој прилици у првој половини месеца фебруара.

Завршни рачуни краљевине Србије.

Београд. (Р.) Завршни државни рачун готов је и за неколико дана моћи ће бити послат народној скупштини. Према томе рачуну, утрошено је из државне благајнице у 1912. години на војску 19 милиона 877 хиљада 560 динара.

Насељавање нових српских крајева.

Београд (Р.) У министарству народне привреде спрема се план и уредба о насељавању нових српских крајева. Тај рад је потекао отуда, што се многи Срби тих крајева, који су због турских арнаутских зулума побегли у Америку, желе да се врате на своја огњишта. Чим буду план и уредба готови и у појединостима, министар народне привреде поднеће је министарском савету на расматрање. Ако буду стављене какве примедбе, оне ће бити унете и наредба ће одмах ступити у живот.

Отплата српских државних зајмова.

Београд. (Р.) Српска држава дала је у прошлој години за отплату државних зајмова 32 милијона 409 хиљада 150 динара. Отплате су вршене из прихода монополске управе, који је у прошлој години износио 590,151.582 динара.

Србија и Бугарска.

Београд (Р.) Један српски политичар рекао је Вашем дописнику, да ће се односи српско-бугарски ускоро знатно побољшати. То желе и на једној и на другој страни. Очекује се само, да се Бугари потпуно одреку фантазија, које се и код њихових тамошњих људи већ оцењују као бесмислене.

Руски цар Пашићу.

Београд. (Р.) Руско министарство спољних послова послало је преко српског посланства у Петрограду повељу цара Николаја за Пашића. Повеља гласи: „У знак Нашег особитог благоволења према Вама Ми смо Вас најмилостивије наименовали кавањером Нашег царског ордена светог благоверног великог кнеза Александра Невског у брилијантима, који Вам спроводимо у Нашој царској Милости као доказ Наше благонаклоности“. Повеља носи својеручан потпис царев.

Јапанци против великих војних трошкова.

Токијо. Одржан је збор против владе због великих војних терета. Под притиском јавног мнења закључио је саборски предрачунски одбор, да смањи издатке на марину за 30 милијона јена.

Српски конкордат.

Београд. Преговори са Ватиканом гледе закључивања конкордата осујећени су, јер је Ватикан изјавио, да не може преговарати, док се не реши питање протектората Аустроугарске над Арбанасима католицима. Србија је изјавила, да је она суверена држава и може чинити што хоће. Преговоре је прекинула.

Жалба Аустроугарске.

Београд. Аустроугарски овдашњи посланик предао је српском министарству спољних послова ноту, у којој се жали на српске царинарнице, које ударају неоправдано велике таксе на робу из Аустроугарске.

Гласови о женидби српског престолонаследника.

Београд. У дворским круговима се говори, да боравак српског престолонаследника у Петрограду стоји у вези са његовом женидбом. По једнима ожениће се са ћерком руског цара, а по другима са принцезом Маријом Антонијом Мекленбурškом.

Женидба грчког престолонаследника.

Атина. У добро обавештеним круговима се говори, да ће се грчки престолонаследник Ђорђе верити са румунском принцезом Јелисаветом.

Арбанашки бискуп код аустроугарског владара.

Беч. Владар је примио у аудијенцију арбанашког бискупа Колечија и рекао му, да је наклоњен Албанији. Колечи је изјавио, како сва Албанија једва чека, да дође принц Вид.

Чешко-немачки споразум.

Праг. Из чешких политичких кругова саопћавају, да ће ускоро бити довршени преговори о споразумном поступку при преговорима ради поравнања. Преговори у Прагу отпочињу о недеље.

Угарски сабор.

Будимпешта. Истекло је време искључењу посланика Смречењија. Тиса је поднео законски предлог, којим се подељује наследно право чланства у великашком дому породици грофа Јована Храсицког. Сабор усвојио законски предлог о меничком праву.

Принц Вид на путу.

Рим. Овамо је стигао будући албански владар, принц Вид.

Разне брзојавне вести.

Панама. Ухапшен је директор одељења за хрању при градњи канала због огромне проневере.

Грац. На Алпима један ловац убио пуму, која је задавала страх сељацима и чинила велику штету.

Одговорни уредник:
МИТА КЛИЦИН

УДОВИЦА средњих година, од боље породице, која разуме добро кувати и цео домаћлук водити, тражи себи место за домаћицу код удовца који може имати и деце. Упитати ваља у администрацији „Заставе“. 67 1—3

Штоплова за каламљење ЛОЗЕ! препоручује фирма МИКИН И СТОЈКОВИЋ. По цени јефтиније ма игде. НОВИ САД, дунавска улица бр. 22. 16 2—12

ДВЕ КУЋЕ У НОВ. САДУ

кисачка улица број 32. са једним празним плацем и великом баштом, са магацинираним таванима, великим подрумом, шталом, шупом и качаром тако, да би се једна од њих могла и за гостионицу употребити, пошто је у њима већ постојала гостионица

продају се са још 2 баште

иберланда на футушком друму преко пута телепа. — За цену обратити се на МИЛИВОЈА и БОГДАНА наследнике Влаовић Вељца у Новом Саду. 143 1—3

Тражим више радница и ученица-ка за фабрику капа. 48 2-3
Милан Николић
Нови Сад, Ракоци Ференцијева ул 34.

У АМЕРИЦИ

и на целом свету против бубуљица и осталих нечистота на лицу свако само ВИЛИА КРЕМ употребљује, јер је то најбоље средство за улепшавање лица. — 1 тегла стаје 1 круну. Поштом свугде шаљем. Трговци велик попуст. - - -
САМКО ВУИЋ апотекар,
1941 1— СОМБОР.

ВРШАЋА МАШИН

која сама ходи, продаје [illegible] ирло повољним условима, [illegible] се ваља обратити на
Српску Штедионицу
151 1-3 у Јазак п. п. Врдник.

За своју мануфактурну и галантеријску трговину потребујем доброг помоћника, који у радњу ступити може одмах. Место је стално, а плата добра. Славко Јанчурић, Стапар (Бачка). 140 1—2

Српска штампарија дра Момчила Милићића у Новом Саду.